בְּתוֹךְ הַנַּחַל

פרשת כי תשא תשע"ט

דִּבּוּרִים נִרְאִים וְנִשְׁמָעִים, מְעוֹרְרִים וּמְחַיְּקִים, אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה נוֹבְעִים, לְהַחֲיוֹת נֶפֶשׁ כָּל חַי וּמִשָּׁם יִשְׁקוּן הָעֲדָרִים, לְהִתְחַזֵּק בַּעֲבוֹדַת הַבּוֹרֵא בְּכָל דֶּרֶךְ שֶׁיִּהְיוּ נִמְצָאִים

אֲשֶׁר נֶאֶמְרוּ עַל יְדֵי מוֹרֵנוּ רַבִּי **יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעזֶר** שְׁלִיט"א עַל פִּי דַּרְכּוֹ הַטְּהוֹרָה שֶׁל **מָרָן מוֹהַרַ"א שש"י זי"ע**

סיפורי מעשיות – בוקר שבת קודש

בשבת קודש בבוקר בקידושא רבא דיבר מהר"י נ"י דיבורים נפלאים בסיפורי מעשיות של רבינו ז"ל בסיפור הבערגיר ועני מעשה י' דף רכ"ז עיין שם.

פתח מהר"י נ"י ואמר, רבינו ז"ל ממשיך לספר: **אך נתישב: אם יביא אותה לכאן, ואותו הבחור יהיה פה אין הדבר טוב לפניו, ולהרגו קשה בעיניו, כי מדוע יהרג על הטובה שעשה לו? ! בכן נתישב לשלחו למרחוק מאתים פרסאות**, כי כאן התגבר אצלו מדת כפוי טובה, שהוא מדה גרוע מאד, שהאדם אינו מכיר טובה למי שגמל אותו טוב, ולא רק שאינו מכיר לו טוב, רק חושב עליו מחשבות להרגו ולהעביר אותו מן העולם, שאין מדה גרועה ופחותה מזה. הרי השני עשה לך טובה שיכול לעזור לך לעד ולנצח, ואיך אתה חושב עליו להחזיר לו רעה, ולהעביר אותו מן העולם, ואיך לא תתבייש להשיב רעה תחת טובה? וכבר אמר החכם מכל אדם (משלי יז, יג) "מֵשִׁיב רָעָה תַּחַת טוֹבָה לֹא תָמוּשׁ רָעָה מִבֵּיתוֹ" כי הקדוש ברוך הוא מקפיד מאד על מדת כפוי טובה, והיום אדם כפוי טובה לחבירו, ולמחר כפוי טובה להקדוש ברוך הוא חס ושלום. וכדאיתא במדרש (שמות רבה פרשה א' סימן ח') היום אומר "אשר לא ידע את יוסף" ולמחר יאמר "את השם לא ידעתי", כי מי שאינו מכיר טובה לחבירו הוא גם אינו מכיר טובה להקדוש ברוך הוא, ולבסוף יוחזר לו כל הרעות שלו. ואשרי האדם שנזהר מאד להכיר טובה לחבירו, ואף פעם לא לשכוח הטובה שקיבל מהזולת.

ומספר רבינו ז"ל: **"ולהרגו קשה בעיניו, כי מדוע יהרג על הטובה שעשה לו? !"** כי גם לעשיית עַוְלוֹת יש קץ וגבול, ואחר הָעַוְלוֹת סוף כל סוף מתחיל היושר (שיחות הר"ן סימן עח) כי אצל אחד מתחיל היושר תיכף ומיד, אחר שעשה איזה עָוֶל כבר חוזר בתשובה ומתחרט, אבל אצל אחר היושר מתחיל רק אחרי כמה עוולות, וכן כאן נתיישב המלך לא להרגו רק הסכים לשלחו למרחוק, **בכן נתישב לשלחו למרחוק מאתים פרסאות** "מאתים" מרמז על שכרם של צדיקים שיש להם כאן בעולם הזה, כמו שכתוב (שיר השירים ח, יב) "הָאֶלֶף לְךָ שְׁלֹמֹה "וּמָאתַיִם" לְנֹטְרִים אֶת פִּרְיוֹ" שהם פרי שכרם של הצדיקים

שתמיד משתוקקים וכוספים אל השם יתברך, ונוטרים ושומרים על כרם ישראל, והוא חצי מארבע מאות 'עלמין דכיסופין' עולמות שנתהווים מכיסופים ורצונם של צדיקים אחרי הקדוש ברוך הוא, והם מכונים בשם "אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׂקֶל כֶּסֶף" (בראשית כג, טו) שהם ארבע מאות עלמא דכיסופין, וחצי מהם הם מאתיים עולמות, שזהו עיקר פרי שכרם של צדיקים כשהם עדיין כאן בעולם הזה.

וחרה הדבר מאד בעיני הבן הנ"ל על אשר הוא משלחו בעד טובה כזו שעשה לו, והלך שם אל מלך אחר גם כן, וספר לו גם כן כנ"ל, ומסר לו כל הסימנים, ולהשני הוסיף סימן יותר, וצוה עליו וזרזו, שיסע תכף, אולי יוכל להקדים את חברו, וגם אפלו אם לא יקדימו, יש לו סימן יותר מחברו: כי זהו דרך הצדיקים שאינם מתייאשים להטיב לבני אדם. ואפילו שמקבלים בחזרה רעות, הם מתחזקים, וממשיכים להטיב לנשמות ישראל, וכמו שמובא בספר הקדוש "תולדות יעקב יוסף" (פרשת וישב), שיוסף הצדיק היה צריך לישב עוד שנתיים ימים בבית הסוהר כדי ללמוד דבר זה שצריכים לגמול טובה בלי שום ציפוי של תשלום שכר, כי יוסף הצדיק חשב ששר המשקים יכיר לו טובה על שפתר לו חלומו לטובה, ובוודאי ישלם לו טובה בחזרה, ויזכיר אותו לטובה בפני פרעה, אבל מן השמים רצו ללמד את יוסף הצדיק, שאדם צריך להית מוכן לגמול טובות לכולם בלל שום ציפוי לתשלום שכר כלל, ולכן הוצרך לישב עוד שנתיים בבית הסוהר, ואז למד היטב שצריך למסור בטחונו לגמרי על השם יתברך, וכמו שכתוב "בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּה' וְהָיָה ה' מִבְטַחוֹ" (ירמיהו יז, ז) וחכמינו הקדושים דורשים (בראשית רבה פרשת מקץ) שזהו יוסף הצדיק שלמד שצריך להשליך יהבו על השם יתברך לבד.

והשני נתישב גם כן כנ"ל כמו הראשון, ושלח גם כן את אותו הבן למרחוק מאתים פרסאות. וחרה לו גם כן מאד, וילך אל השלישי, ולהשלישי מסר עוד סימנים מובהקים ביותר: כי זהו עוצם כוחו ותשוקתו של צדיק אמיתי שאינו מתייאש כלל מלגמול טובות לאחרים, ואף על פי שמקבל בכל פעם בחזרה רעה הוא ממשיך לגמול טובות עם כולם, כי כל רצונו לראות את הטוב אצל כל אחד ואחד מישראל.

וילך ויסע תכף המלך הראשון הנ"ל ובא לשם, למקום בת הקיסר הנ"ל, ועשה לו שיר, ונעץ בתוך השיר על פי החכמה זו כל אותן המקומות, דהינו השבעה עדים הנ"ל, אך על פי השיר נזדמן לו, שלא סדרם כסדר את המקומות הנ"ל, כי כן הגיע לו על פי חכמת השיר. ובא לשם על המקום הנ"ל, והגיד השיר. כי זה כלליות הפיוטים והחרוצים שתקנו חכמינו הקדושים לומר בחגים ובמועדים ובכל עתותי רצון, שתקנו לנו בתוך התפלה קרוב"ץ ויוצרות הבנויים על סודות התורה, ומיוסדים בהררי קודש, והם כתובים בדקדוק רב על פי סודות התורה, ומדרשי חכמינו הקדושים, והוא ענין גדול לומר אותם ולא לזלזל בהם, כמו שנהגו הרבה צדיקים וגם מוהרא"ש ז"ל נהג כן, ורביז"ל אמר (שיחות הר"ן סימן כא) שבראש השנה מחמת שהוא ממעט בדיבור מאד אינו אומר את הפיוטים רק מה שיסד רבי אלעזר הקליר; ומשמע משם שבשאר זמנים היה מדקדק לומר את הכל, ולכן המלך שרצה לקחת את בת הקיסר לאשה שהיא מרמזת על השכינה הקדושה "שֶׁקֶר הַחֵן וְהֶבֶל הַיֹּפִי אִשָּׁה יִרְאַת ה' הִיא תִתְהַלָּל" (משלי לא, ל), הכין לעצמו שיר והכניס בתוכו רמזים ודברים נסתרים כדי שתרצה בת הקיסר להתחתן עמו.

כשמע בת הקיסר המקומות הנ"ל, נפלא בעיניה, ונראה לה שמוכרח שזהו בן גילה, רק היה קשה בעיניה על שלא סדרם כסדר, אך אף על פי כן חשבה בדעתה, אולי מחמת חכמת משקל השיר בא לו זה הסדר, ונסכם בלבה, שזה הוא, וכתבה לו, שהיא משודכת לו, ונעשה שמחה ורעש, שנמצא לה בן גילה, והכינו על החתונה: כי זהו עוצם מעלת האדם שזוכה תמיד להוציא מפיו רצונו וכיסופים אל השכינה הקדושה בכל מיני שירים וחרוזים, הבא על דעתו, ומוציאם מפיו בדרך שיר וזמרה, שעל ידי זה מתקרבת אליו השכינה הקדושה ורוצה להתקרב אליו, על דרך שכתוב (שיר השירים א, י) "נָאוּוּ לְחָיַיִךְ בַּתֹּרִים צַוָּארֵךְ בַּחֲרוּזִים" שזהו ענין השירים והחרוזים ששרים לכבוד השכינה הקדושה. וכמובא בדברי רבינו ז"ל (חיי מוהר"ן סימן שצט) שיש בזה ענין גדול.

יעזור הקדוש ברוך הוא שנזכה לשיר זמירות שירות ותשבחות תמיד אל השם יתברך לכבוד השכינה הקדושה

ונזכה לראות בקרוב בישועת השם בכל ענין אמן ואמן.

סעודה שלישית – סעודת רעוא דרעוין
פרשת כי תשא – תשע״ט

בסעודת שלישית סעודת רעוא דרעוין, דיבר מהר״י נ״י דיבורים נפלאים מענין תיקון חטא העגל מפרשת השבוע.

פתח ואמר מהר״י נ״י, שבת קודש פרשת כי תשא הוא שבת מסוגל מאד לתשובה, כי הרי חכמינו הקדושים אומרים (עבודה זרה ד:) לא היו ישראל ראוים לאותה מעשה אלא כדי להורות תשובה לרבים, שכל הסיפור של חטא העגל הוא כדי להורות שאפילו רבים שטעו מן הדרך אפשר להם לחזור בתשובה ולתקן את הכל. כי להורות תשובה ליחיד אנחנו לומדים מדוד המלך שעליו אמרו חכמינו הקדושים (שם) לא היה דוד ראוי לאותה מעשה [היינו המעשה מבת שבע] אלא כדי להורות תשובה ליחיד, אבל החידוש בחטא העגל הוא שאפילו רבים גם כן יכולים לחזור בתשובה ולתקן את הכל, וזה לימוד לדורות, שתמיד יש תקוה, ואין שום יאוש בעולם כלל, וכשאדם זוכה אזי הירידה הוא תכלית העליה, כי דייקא מן הירידה שלו הוא זוכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, ויש רמז כבר בתחילת סיפור חטא העגל בפסוק (שמות לב א) ״וַיַּרְא הָעָם כִּי בֹשֵׁשׁ מֹשֶׁה״, ׳בֹּשֵׁשׁ׳ אותיות ׳שֵׁשָׁב׳, שכבר בתחילת הפרשה יש כבר הפתח לתשובה, והוא על דרך שפירוש רבינו ז״ל (לקוטי מוהר״ן חלק א׳ סימן ט, וסימן קיב) הבא לטמא פותחין לו, שמי שבא להיטמא ולצאת מן הקדושה כבר פותחין לו פתח שיוכל לחזור בתשובה; כי הקדוש ברוך הוא בורא הרפואה מקודם למכה (מגילה יג:), ולכן כבר יש רמז לתשובה, ״כִּי בֹשֵׁשׁ מֹשֶׁה״ ׳בֹּשֵׁשׁ׳, ׳שֵׁשָׁב׳, שהיה כבר פתח לנשמות ישראל לחזור בתשובה, כי הלא נשמות ישראל קדושים וטהורים, ומצד נשמתם אין שייך להם חטא ועון כלל (לקוטי מוהר״ן חלק ב׳ סימן ח׳), רק נתקיים אצלם ״וַיִּתְעָרְבוּ בַגּוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם״ (תהלים קו, לה) שנתערבו בין אומות העולם ובין ערב רב ועל ידי זה באו למה שבאו, ומי שמסתכל בזוהר הקדוש פרשת השבוע רואה דברים נפלאים (זוהר כי תשא) בכה רבי שמעון, אמר אי חסידא קדישא, אהרן משיחא וכו׳, שבכה איך הערב רב היו יכולים להטעות אהרן הכהן ונשמות ישראל, כי בעצם אין שייך להם חטא ואון כלל.

אבל הקדוש ברוך הוא נותן יד לפושעים שיוכלו נשמות ישראל לחזור בתשובה, ולכן מקדים להם רפואה למכה, ופותח להם שערי תשובה שיוכלו לתקן את הכל.

וזה מה שמצינו בפרשת השבוע מיד לפני תיקון חטא העגל הקדים לנו התורה הקדושה מצות השבת, וכמו שכתוב (שמות לא, יג) ״וְאַתָּה דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אַךְ אֶת שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמֹרוּ וגו׳״ ולכאורה יפלא למה נכנס כאן ציווי על מצוות שבת, הרי אם ללמד אותנו שבנין המשכן אינה דוחה את השבת, הרי זה כתוב בריש פרשת שבוע הבא בריש פרשת ויקהל, שלפני ציווי המשכן הקדוש ברוך הוא מצווה על שבת, ופירוש רש״י כדי להזהיר שאין בנין המשכן דוחה את השבת. אבל מה זה כאן? למה ציוה התורה כאן על שמירת שבת, וגם מהו הלשון ״אך״ את שבתותי תשמורו?

אך מבואר בדברי רבינו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ו) שיש שם של תשובה שהוא השם אהי"ה שפירושו אנא זמין למהוי, אני רוצה להיות, שאף על פי שעדיין לא זכיתי להיות כרצונו יתברך, יש לי נסיונות קשות ומרות מאד, אבל אני רוצה להיות איש כשר, ואני מכין עצמי להיות איש כשר, שזהו סוד השם אהי"ה המרמז על מדת הכתר, שהוא רצון חזק מאד לחזור אליו יתברך, וכשיש לאדם רצון אמיתי בוודאי סוף כל סוף יזכה לחזור בתשובה.

וזהו סוד השבת, כי שבת הוא ראשי תיבות ש'בת ב'ו ת'שוב, וכתיב (דברים ד, ל) "וְשַׁבְתָּ עַד הוי"ה אלקיך" 'וְשַׁבְתָּ' אותיות שַׁבָּת, כי שבת הוא זמן שהאדם יש לו מנוחת הנפש שיכול להתבונן בכל דרכיו ולעשות לעצמו חשבון הנפש איך לשוב אליו יתברך, כי הישוב הדעת שיש לאדם בשבת אין לו כל ימות השבוע, והעיקר להרגיע את עצמו ביום השבת ולשמוח מאד עם כל רגע של השבת, שלא יהיה אצלו מנוחת השבת רק כמו אדם שבורח מכל הבלבולים שלו, ומחביא את עצמו לאיזה מקום סתר כדי לברוח מכל צרותיו, אלא השבת יהיה כל כך חשוב ויקר בעיניו, עד שישמח עם כל רגע ורגע של השבת, שזהו דברי רש"י הקדוש, על הפסוק (שמות לא, טו) "שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן קֹדֶשׁ לַה'", ומפרש רש"י מהו כפל הלשון 'שבת שבתון', ופירוש רש"י מנוחת מרגוע ולא מנוחת ארעי, שהמנוחה של שבת לא יהיה כמו מנוחה זמנית, כאדם שבורח מכל צרותיו, ורק מוצא לעצמו הפסקה קטנה לנשום נשימה רגילה, אלא השבת יהיה מנוחת מרגוע שזה מנוחה שלימה ורגועה בתכלית השמחה, וכמו שאומר רבינו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן יז) שעיקר השבת הוא שמחת השבת, ולכן דייקא שבת הוא מסוגלת מאד לתשובה, כי על ידי מנוחת השבת האדם יכול להתבונן היטב על כל דרכיו, ולחזור בתשובה אמיתית לפניו יתברך.

ולכן תיקן לנו התורה הקדושה מיד לפני חטא העגל את מצוות השבת, ומתחלת (שמות לא, יג) "אַךְ אֶת שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמֹרוּ", כי 'אך' בגמטריא השם אהי"ה השם של תשובה, שהתורה כבר מלמדת אותנו שעל ידי קדושת השבת נזכה לחזור בתשובה שלימה, שזה יכפר עלינו על כל מיני פגמים של עבודה זרה וכפירות רחמנא ליצלן, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (שבת קי"ח:) כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו, שנאמר (ישעיה נ"ו ב') "אשרי אנוש יעשה זאת ובן אדם יחזיק בה שומר שבת מחללו ושומר ידו מעשות כל רע", אל תקרי מחללו אלא מחול לו; ולכן מפני שהתורה הקדושה מספרת לנו מחטא העגל, מגלה לנו את סוד השבת שהוא סוד התשובה, שעל ידי שבת נתקן כל מיני פגם עבודה זרה, ונזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך.

וכמו שמצינו אצל הרב הקדוש רבי רבי אלימלך ממליזענסק זי"ע שבביתו היתה ערב שבת נראה כמו ערב יום הכיפורים, עד שאפילו המבשלות בבית התבשיל היו מבקשות זה מזה סליחה ומחילה כמו בערב יום הכיפורים, מרוב הארת השבת שהיתה מאירה בבית הר"ר אלימלך זיע, והיה כולם מתעוררים מאד בתשובה שלימה.

וזה מה שמצינו בתורה בפרשת השבוע עוד פסוק אחד בין מצות השבת לבין חטא העגל בפסוק (שמות לא, יח) "וַיִּתֵּן אֶל מֹשֶׁה כְּכַלֹּתוֹ לְדַבֵּר אִתּוֹ בְּהַר סִינַי וגו'", שלכאורה יפלא מה ענין של פסוק זה לכאן? אבל על פי הנ"ל מובן הענין מאד, כי חכמינו הקדושים אומרים (שבת פו:) ודכולי עלמא בשבת ניתנה תורה; שבשבת קודש הוא עיקר זמן של קבלת התורה, שאז יש לאדם מנוחה ומרגוע מכל עסקיו שבששת ימי המעשה, ויש לו אפשרות לעסוק בתורה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה י"א ח') אמרה שבת לפני הקדוש ברוך הוא לכולם יש בן זוג, יום ראשון ושני, יום שלישי ורביעי וכו', ולי אין בן זוג, ואמר הקדוש ברוך הוא אל השבת כנסת

ישראל יהיה בן זוגך, והם ישבו ויעסקו בתורה. נמצא שהתורה הקדושה מקושרת מאד אל יום השבת, ודייקא על ידי התורה שישראל לומדים בשבת יש להם כח לעמוד נגד הסטרא אחרא, והכפירות המתגברות בעולם רחמנא ליצלן, ולכן גם זה הוא באופן "הקדמת רפואה למכה" כמו שאמרו חכמינו הקדושים (קידושין ל:) בראתי יצר הרע ובראתי תורה תבלין כנגדו; שמכח התורה האדם ניצול מיצר הרע, שדייקא על ידי מצוות השבת והתורה הקדושה שלומדים בשבת, על ידי זה יש לנשמות ישראל כח לעמוד נגד המסיתיתם מן הקדושה. וגם אפילו אדם שנתפס כבר ברשת הס"מ, והערב רב הסיתו אותו ליטות מדרך האמונה חס ושלום, יש לו תקוה טובה לחזור אל הקדוש ברוך הוא על ידי מצוות השבת, שהוא סוד התשובה וגם על ידי לימוד התורה בשבת, שיש בה כח עצום להחזיר האדם בתשובה, ולהוציאו מכל עוונותיו, ועל כן מובן מאד הקדמת שני ענינים אלו, לחטא העגל, כי הם עיקר כוחו של אדם לחזור בתשובה ולצאת מכל עוונותיו.

ועיקר תיקון חטא העגל תלוי בתיקון אמונת חכמים, שאדם ימסור את נפשו להתקרב אל צדיקים ולהתאבק בעפר רגלם, כי הצדיק הוא גם כן נקרא בשם 'שבת', כמו דאיתא בזוהר הקדוש (נשא) שתלמידי רבי שמעון בן יוחאי אמרו לו אנת הוא שבת דכולא יומא, אצל הצדיק בוער קדושת שבת גם באמצע השבוע, ועל ידי ההתקרבות אליו זוכים להגיע אל מדת התשובה כי כל עצתם של הערב רב נגד נשמות ישראל היתה פגם באמונת חכמים, כמו שכתוב (שמות לב, א) "כִּי זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֶעֱלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ מֶה הָיָה לוֹ" שנדמה להם שהצדיק כבר איננו ואי אפשר להם להחזיק מעמד בכל מה שעובר עליהם בחיים אבל זהו טעות חמורה מאד, כי הצדיק אין רוחו נסתלק מן העולם כלל, ותמיד משאיר לימודים ותלמידים הממשיכים את דרכו בעולם, ואפילו אם אינו נמצא לפני עינינו, עיני הגשמי, אבל לימודיו ותלמידיו ותלמידי תלמידיו נמצאים בכל עת, ועל האדם לחפש ולבקש אחריהם, ולמצוא את לימודיו הנמצאים, המחיים נשמות ישראל בכל דור דור, שזהו מה שפרשת חטא העגל מסיימת עם הפסוק (שמות לג, יא) "וְדִבֶּר ה' אֶל מֹשֶׁה פָּנִים אֶל פָּנִים כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ יָשׁב אֶל הַמַּחֲנֶה וּמְשָׁרְתוֹ יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן נַעַר לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֹהֶל", היינו שהתורה הקדושה מגלה לנו סוד התשובה ועיקר התיקון לחטא העגל על ידי שהאדם יתחזק מאד באמונת חכמים, ויקרב עצמו אל הצדיקים שהם בבחינת משה, המדברים אליו יתברך בכל עת "פנים על פנים כאשר ידבר איש אל רעהו", שאצלם רואים גילוי אלקות שאינם מסיחים דעתם ממנו יתברך כלל, ומדברים אליו בכל עת כאשר ידבר איש אל רעהו "ושב אל המחנה" שעל ידם נשפע מדת התשובה לכל נשמות ישראל, עד שכולם יכולים לחזור אל המחנה דקדושה, ואם מאיזה סיבה הצדיק אינו נמצא בגופו הגשמי, עלינו לזכור "וּמְשָׁרְתוֹ יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן נַעַר לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֹהֶל" שבוודאי השאיר תלמיד נאמן כמו יהושע בן נון שלא מש מתוך האהל של רבו, וקיבל לימודיו בשלימות, והוא ממשיך למסור אותם לנשמות ישראל מדור לדור, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (ריש מסכת אבות) משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וכו', שמסורת התורה הולכת מדור לדור עד משה רבינו בהר סיני, ובזה מסתיים פרשת חטא העגל, כי זהו תיקון הכל על ידי שזוכים להתקרב אל הצדיקים שבדור ותלמידיהם שבכוחם יש תקוה טובה לתקן את כל הפגמים, ולחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך.

ובזה מקושר סוף הפרשה לתחילתה שמתחלת (שמות לב יב) "כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְקֻדֵיהֶם" וגו', שעיקר נשיאת והרמת קרן ישראל וחזרתן בתשובה תלוי כפי התקרבותם אל ר'אש ב'ני י'שראל, ראשי תיבות רב"י (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קיא); כי זה עבודתם כל ימי חייהם, להרים ולהגביה את ראש כל אחד ואחד מבני ישראל, אפילו אם כבר עבר עליהם מה שעבר שהוא ענין "**לפקודיהם**" לשון חסרון, וכמו שכתוב (שמואל

א' כ, כה) "וַיִּפְקֹד מְקוֹם דָּוִד", כי זה עבודת הצדיקים שבכל דור, לעזור את נשמות ישראל ולהוציא אותם מעוונותיהם, ולהחזירם בתשובה שלימה לפניו יתברך, וכפי שאדם מוסר נפשו להתקרב אליהם, כן זוכה להרים ולהגביה את נשמתו מעמקי הקליפות לחזור ולהתדבק בו יתברך.

וזה היתה כל עיקר ישועתן של ישראל בימות מרדכי ואסתר שחזרו בתשובה על פגם אמונת חכמים, ושהלכו להנות מסעודת אותו הרשע, נגד רצונו של מרדכי הצדיק. אבל מיד שראו שהטומאה מתגברת בעולם, והמן הרשע שעשה עצמו לאלוה לעבודה זרה מבקש להתגבר עליהם ולכלותם מעל פני האדמה רחמנא ליצלן, אזי חזרו בתשובה שלימה ובטלו את עצמם להצדיקים שבדור, שהם מרדכי הצדיק ואסתר המלכה, ועל ידי זה זכו לישועה נפלאה כזאת אשר נתהפך הכל לטובתם ולישועתם, כמו שכתוב (אסתר ט, א) "וְנַהֲפוֹךְ הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ הַיְּהוּדִים הֵמָּה בְּשֹׂנְאֵיהֶם".

וכן הוא בכל דור ודור, שעל ידי שאדם חוזר בתשובה שלימה על פגם אמונת חכמים, ומוסר את נפשו להיות קשור ודבוק אל הצדיקים, כן זוכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, וכל אוביו נופלים לפניו, והוא זוכה להתענג בנועם זיו השכינה שהם ענין הארת ימי פורים הקדושים, שאין ההארה כדוגמת כל ימות השנה, ונקראה (כתבי האריזל) "הארת מרדכי" שהוא הארת הצדיק המתפשטת בכל דור ודור, אשרי הזוכה להתדבק בהם.

השם יתברך יזכינו היות מקרובים אל צדיקים אמיתיים, עדי נזכור לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך על ידם, ולהתענג על נועם זיו השכינה מעתה ועד עולם אמן ואמן.

